

Pesti Központi Kerületi Bíróság
16.B.21.337/2023/22.

Alkotmánybíróság

B u d a p e s t

Pf.: 773

1 5 3 5

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: III/364-2/2025		
Érkezett: 2025 MÁRC 10.		
Erkezés módja		
☒ POSTÁN	☐ @	☐ EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 0	Kezelőiroda: <i>lu</i>

Hiv. szám: III/364-1/2025.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A 2025. február 13-án kelt, a bírósághoz 2025. február 19-én érkezett fenti hivatkozási számú átiratára figyelemmel a bíróság a 2025. január 15-én kelt 16.B.21.337/2023/19. számon előterjesztett egyedi normakontroll iránti indítványát a következőkkel pontosítja, illetőleg egészíti ki.

A bíróság indítványozza, hogy az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 41. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 227. § (3) bekezdéséből a „sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján” szövegrész alaptörvény-ellenességét, és e szövegrészt semmisítse meg.

A bíróság álláspontja szerint a Btk. hatályos 227. § (3) bekezdése eltérően kezeli azokat a személyeket, akik az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében deklarált véleménynyilvánítás szabadságával, mint úgynevezett kommunikációs anyajoggal sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján, tehát az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglalt sajtószabadságot gyakorolva élnek, mint azokat, akik a véleménynyilvánítás szabadságával más módon élnek.

A Btk. 227. § (3) bekezdése azért kezeli e két személyi kört eltérően, mert a törvényben biztosított további többletfeltétel esetén – ha a cselekmény nem irányul a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadására – büntetlenséget biztosít azoknak, akik a becsületsértés törvényi tényállását a közügyek szabad megvitatása körében sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján valósítják meg. Ezzel szemben a törvény nem biztosít büntetlenséget azoknak, aki ugyancsak a közügyek szabad megvitatása körében, a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadása nélkül, azonban nem sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján, hanem más módon valósítják meg a becsületsértés törvényi tényállását.

A bíróság ismételten utal arra a körülményre, hogy a véleménynyilvánítás szabadságán, mint úgynevezett anyajogon nem csupán a sajtószabadság alapul, hanem az Alaptörvény VIII. cikkében deklarált gyülekezési és egyesülési szabadság, az Alaptörvény X. cikkében foglalt művészi, irodalmi alkotás, valamint a tudományos kutatás szabadsága, vagy az Alaptörvény XXV. cikkében deklarált úgynevezett petíciós jog is.

A jogalkotó a Btk. 227. § (3) bekezdésében pedig a büntetlenség biztosításával és a contrario a büntetendőséggel különbséget tesz a jogalanyok között a tekintetben, hogy a véleménynyilvánítás szabadságával milyen módon élnek.

A különbségtétel a bíróság megítélése szerint akkor igazolható alkotmányosan, ha az valamely másik

alapjog érvényesülését szolgálja és az elérni kívánt céllal arányban áll, vagy ennek hiányában ha annak objektív okokkal igazolható, észszerű indoka van.

A teszt szerint először azt kell megvizsgálni, hogy a jogalkotó különbséget tesz-e egyáltalán a jogalanyok között, akik valamilyen szempontrendszer szerint homogén csoportot alkotnak.

A Btk. 227. § (3) bekezdése szempontjából azok a személyek alkotnak egy homogén csoportot, akik a közügyek szabad megvitatása körében – tehát a véleménynyilvánítási szabadságukkal élve – valósítják meg a becsületsértés törvényi tényállását úgy, hogy a cselekményük nem irányul a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadására.

Amint arra a bíróság már utalt, a jogalkotó nyilvánvalóan különbséget tesz a fenti jogalanyok között, mivel akik sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján valósítják meg a cselekményt, azok büntetlenséget élveznek, ezzel szemben azok, akik más módon valósítják meg a cselekményt, nem élveznek büntetlenséget.

Második lépcsőben azt kell megvizsgálni, hogy a különbségtételnek van-e valamilyen más alapjog érvényesülését elősegítő, e cél elérésével arányos oka, ennek hiányában pedig más, objektív okokkal megmagyarázható, tehát észszerű indoka.

A bíróság meglátása szerint a különbségtétel más alapjog érvényesülését elősegítő okra történő visszavezetése fogalmilag kizárt, mert a véleménynyilvánítási jogukkal élnek azok az elkövetők is, akik a cselekményt sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján valósítják meg, és ugyancsak a véleménynyilvánítási jogukkal élnek azok az elkövetők, akik a cselekményt más módon (például tüntetésen felszólalva, petícióban, irodalmi alkotásban stb.) követik el.

A bíróság álláspontja szerint egyéb, objektív okokkal magyarázható, észszerű indoka sincs a különbségtételnek, mivel a sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján történő elkövetéssel a becsületsértő gondolatok akár kisebb, de akár nagyobb címzetti körhöz (hallgatósághoz) is eljuthatnak, mintha ugyanazt a becsületsértő kijelentést az elkövető más módon tenné meg. Ráadásul a tényállásszerű kifejezésnek sajtótermékben vagy a médiaszolgáltatónál történő elhangzás esetén hosszú ideig „nyoma marad” a sajtótermék vagy a médiaszolgáltató archívumában, az akár évek múlva is visszakereshető, ezzel szemben a más módon, szóbeli kifejezéssel történő elkövetés esetén a becsületsértő kijelentés ilyen szintű, társadalomban való konzerválódására nem kell feltétlenül számítani. Ugyanakkor ha nem sajtótermékben, hanem ugyancsak írott formában, egy könyvben (tehát egy irodalmi alkotásban) adják ki az elkövető becsületsértő gondolatait, az szintén sokáig konzerválódik az adott írásmű által, a jogalkotó mégsem biztosítja az elkövető számára a büntetlenséget.

A bíróság megítélése szerint tehát a különbségtétel a tekintetben sem igazolható, ha a jogalkotó esetleg a hosszú ideig megmaradó, sok emberhez eljutó gondolatok tényállásszerű közlése esetén kívánt büntetlenséget biztosítani azon kijelentésekkel szemben, amelyek a kijelentés módja alapján nem jutnak el feltétlenül sok emberhez, vagy nem konzerválódnak írásbeli formában vagy visszanezhető műsorszámként.

Logikailag pedig éppen arra a következtetésre lehet jutni, hogy a hosszú ideig megmaradó, újra és újra elolvasható vagy visszanezhető becsületsértő tartalmak nagyobb veszélyt jelentenek a társadalomra, mint azok a kijelentések, amelyeknek írásban vagy más rögzített módon nem marad nyomuk. A jogalkotó mégis az előbbieik közül, de csak egyeseknek (a sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján elhangzott kifejezéseknek) biztosít büntetlenséget, az egyéb módon megvalósulóknak nem, függetlenül attól, hogy a más módon megvalósított tényállásszerű közlések hány emberhez jutnak el és mennyi ideig maradnak visszakereshetőek.

A bíróság nézete szerint tehát a közügyek szabad megvitatása körében elhangzott, a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadására nem irányuló becsületsértő kijelentések társadalomra veszélyességében valójában nincs különbség a tekintetben, hogy a cselekményt milyen

Pesti Központi Kerületi Bíróság
16.B.21.337/2023/22.

módon követik el.

Ugyanakkor a jogalkotót széleskörű mérlegelési jog illeti meg, hogy egy cselekményt büntetendőnek nyilvánít-e vagy sem. A jogalkotó tehát dönthet úgy, hogy büntetlenséget biztosít azoknak a személyeknek, akik a közügyek szabad megvitatása körében a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadására nem irányuló, egyébiránt becsületsértő kijelentéseket tesznek, azonban a szabályozás során az Alaptörvény XV. cikkében deklarált egyenlő bánásmód követelményét a jogalkotónak meg kell tartania, vagyis a jogszabály nem lehet diszkriminatív. Azt, hogy a jogi norma sérti-e a diszkrimináció tilalmát, a fentiekben részletezett teszt alapján szükséges megítélni.

Mivel a korábban leírtak szerint a Btk. 227. § (3) bekezdésében foglalt különbségtétel a jogalanyok között alkotmányosan nem igazolható – sem másik alapjog érvényesülése sem egyéb észszerű ok nem igazolja a különbségtételt –, a sérelmezett jogi norma szövegében a „sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján” kitétel az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében deklarált diszkrimináció tilalmába ütközik, ezért annak az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján történő megsemmisítése indokolt.

A sérelmezett mondatrész megsemmisítése esetén a Btk. 227. § (3) bekezdésében foglalt büntethetőséget kizáró ok olyan szöveggel maradna hatályban, amely az egyenlő bánásmód alkotmányos követelményének megfelelne, mivel nem csak azok élveznék büntetlenéget, akik sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján valószínűsítenek meg a közügyek szabad megvitatása körében a becsületsértés törvényi tényállásába illeszkedő, a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadására nem irányuló cselekményt, hanem azok is, akik mindezt nem sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján tennék meg.

A bíróság egyebekben a 16.B.21.337/2023/19. számú egyedi normakontrollra irányuló indítványában foglaltakat változatlanul fenntartja.

Budapest, 2025. február 24.

dr. Bogdán József
bíró